

УДК 378.016 : 78

Ван Цзісюань

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
ORCID ID 0000-0002-6261-7028

Ден Дівень

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
ORCID ID 0000-0003-0054-8407
DOI 10.24139/2312-5993/2023.03/017-027

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ І ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОСУЧАСНЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО МУЗИЧНО- ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто проблему оновлення організації музично-просвітницької роботи вчителя музики на засадах застосування ідей сучасних наукових підходів: культурологічного, особистісного, комунікативного, герменевтичного, компетентісного та інноваційного підходів. Обґрунтовано їх значущість, зумовлену сутнісними змінами у сфері пізнавальної діяльності школярів сучасної генерації, а також їхніми особистісно-психологічними властивостями, обумовленими перевагою віртуальних способів спілкування, комп'ютеризацією й цифровізацією дозвіллевої діяльності. Схарактеризовано принципи реалізації обраних наукових підходів у процесі підготовки майбутніх учителів до музично-просвітницької діяльності. Представлено педагогічні умови, забезпечення яких сприяє вирішенню завдань дослідження.

Ключові слова: слова: музичне просвітництво, майбутні вчителі музичного мистецтва, методологічні підходи, дидактичні принципи, педагогічні умови.

Постановка проблеми. Одним з найбільш важливих завдань сучасної музичної педагогіки є музичне просвітництво молоді нової генерації, прищеплення їй потреби в усвідомлено-ціннісному сприйнятті мистецтва, здатності до його змістово-гедоністичного сприйняття й переживання, формування критичного ставлення до творів різних стилів і міри духовної й мистецької довершеності – від фольклорного мистецтва, музичної класики до сучасної масової культури та вибіркості у власних музичних перевагах.

У працях науковців питанням підготовки майбутніх фахівців до виховання у школярів шанобливого ставлення до музичного мистецтва й мотивації до пізнання музичного мистецтва приділяється суттєва увага. Адже, як акцентують такі науковці, як О. Лобова, Л. Масол, Н. Кьон, Г. Падалка, О. Ростовський та ін., саме в шкільному віці в особистості формується коло її інтересів, пошук духовних і художніх ідеалів, засвоєння способів пізнавальної діяльності, зокрема – і в галузі

музичного мистецтва, що висуває вимоги підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до ефективного виконання музично-просвітницької функції, властивої їх фаховій діяльності.

Музичне просвітництво розуміється як цілеспрямована діяльність, спрямована на прилучення особистості до духовної скарбниці людства, вирішення завдань якої пов'язане із вихованням школярів як освічених любителів музики, аматорів, збагачених досвідом сприйняття творів різних стилів і жанрів, здатних до їх сприйняття в єдності набуття слухового досвіду, художнього переживання й інтерпретації, розвитку критичного ставлення до різноманіття, наявності ціннісно-вибіркових установок та відчуття збагачення внутрішнього світу, удосконалення самоствавлення й художньо-творчої самореалізації, набутих завдяки причетності до музичного мистецтва (В. Дряпіка, Лі Анань, О. Отич).

Певна увага приділяється і дослідженню питань пов'язаних з тим, що сучасні учні, зростаючи в умовах інформаційно-комунікативних, революційних за своєю якістю зрушень, суттєво відрізняються від своїх попередників за особливостями самосвідомості й позиціювання себе як особистості, а також за типовими формами пізнавальної діяльності й спілкування, наданням переваги віртуальним способам комунікації, розширення обріїв самостійно отриманої інформації та недостатньо сформованою вибірковістю у ставленні до творів музичного мистецтва, їх тяжінням до використання сучасних комунікативно-інформаційних засобів пізнання й спілкування (Н. Біла, Б. Брилін).

Отже, розгляд питань пов'язаних із осучасненням змісту підготовки майбутніх учителів до музично-просвітницької діяльності й тим самим сприяння впливовості музично-виховного процесу, спрямованого на удосконалення в школярів вибіркового ставлення до сприйняття творів музичного мистецтва, є актуальним і своєчасним.

Аналіз актуальних досліджень. Методологічним засадам дослідження означеної проблеми приділи увагу І. Зязюн, О. Котляревська, О. Ляшенко, В. Медушевський, О. Реброва, О. Рудницька; філософсько-естетичні, психолого-педагогічні концепції щодо формування в особистості здатності до музичного сприйняття й переживання художньої цінності феноменів музичного мистецтва досліджували Т. Адорно, Л. Виготський, Г. Гадамер, С. Дальхауз, О. Лілов, А. Лосев та ін. Теоретичні положення щодо формування у молоді здатності до

музичної діяльності як способу самореалізації і творчої комунікації, розглянуто в працях А. Козир, О. Олексюк, Г. Падалки, Л. Шиповської.

Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів музики до музично-просвітницької роботи на уроці та в процесі позакласної роботи висвітлювати С. Барило, Ю. Величко, О. Ростовський. У їхніх працях зазначається, що завдання музично-просвітницького характеру вирішуються на уроках музичного мистецтва насамперед у процесі цілеспрямованого збагачення в учнів кола музичних вражень, які закладають підґрунтя якості їх сприйняття й емоційно-художнього переживання. Натомість, не менш важливо, на думку науковців, активізувати з цією метою і розвиток в них музичних здібностей, потрібних для повноцінного й адекватного сприйняття музичних творів та прищеплення елементарних навичок аматорського музикування, які сприятимуть їх творчій самореалізації й зміцненню зацікавленості у музично-пізнавальній діяльності (Ван Чжун, Н. Кьон).

Мета статті – обґрунтування методологічних засад і педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до музично-просвітницької діяльності з врахуванням специфіки музично-пізнавальної діяльності сучасних школярів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в статті мети було обрано узагальнення й систематизацію даних соціології й музичної педагогіки, моделювання педагогічних ситуацій, порівняльний аналіз поглядів науковців, які досліджували проблему музичного просвітництва сучасних школярів.

Виклад основного матеріалу. У пошуку шляхів удосконалення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності ми звернулися до настановних положень культурологічного, особистісного, комунікативного, герменевтичного, компетентнісного та інноваційного підходів.

Специфікою і підґрунтям культурологічного підходу науковці вважають проголошені ще А. Дистервегом вимоги до організації навчання на засадах принципу культуровідповідності, який набув нової актуальності в умовах сьогодення (В. Григор'єва, В. Тушева). Адже саме культурологічний сенс змісту освіти спрямовує розвиток особистості вчителя, зростання його морального, інтелектуального й художнього потенціалу і тим самим сприяє досягненню ним успіху з прилученні школярів до художньо-етичних цінностей, закладених у мистецькій творчості, в процесі.

Музичне мистецтво, завдяки своїй специфіці мистецтва дистанційного й безпосередньо-емоційного впливу на почуття і переживання особистості, має значні потенції для удосконалення емоційної культури, системи ціннісних уявлень, особистісних орієнтирів і переконань школярів. Завдяки цьому, вчитель музичного мистецтва виступає носієм культурного, духовного змісту мистецької освіти, а не викладачем певної навчальної дисципліни.

З метою реалізації ідей культурологічного підходу доцільним вважаємо дотримання принципу активізації соціокультурної, навчально-формульованої й фахової відповідальності здобувачів. Його значущість пояснюється тим, що саме відповідальне ставлення майбутніх фахівців сприяє їхній пізнавально-освітній активності й набуттю фахової компетентності.

На наше переконання, культурологічний підхід закономірно потребує впровадження ідей особистісно-орієнтованого підходу, як такого, що становить джерело особистісного й професійного розвитку майбутнього вчителя. Реалізація настановних ідей особистісного підходу охоплює систему фахових здібностей майбутнього фахівця, його індивідуальних властивостей, що утворюються в результаті органічного поєднання психофізичних і психологічних факторів – типу нервової системи, темпераменту, сенсорної чутливості, емоційної сфери та їх «шліфування» за рахунок соціокультурного впливу середовища й оточення на формування потреб, мотивів і настанов здобувачів.

Завдяки цьому особистісний підхід закладає підвалини формування в майбутніх фахівців комплексу знань, умінь і навичок, професійно-значущих характерологічних і поведінкових властивостей, зокрема – мотиваційно-позитивного й відповідального ставлення до опанування складною, багатофункціональною діяльністю, готовністю до оволодіння майстерністю педагогічного спілкування із сучасними школярами, усвідомлення себе як фахівця-музиканта і творчого вчителя, готового до саморозвитку й самореалізації.

Опора на положення особистісного підходу передбачає впровадження принципів гармонізації розвивальної, виховної й освітньої компоненти освітнього процесу як засобу формування фахової компетентності, а також забезпечення індивідуалізації освітнього процесу.

У обґрунтуванні значущості положень компетентнісного підходу враховуємо думку науковців, щодо того, що саме компетентнісна парадигма освітньо-наукового простору визначає чільні вектори

сучасних досліджень, присвячені насущним питанням фахової підготовки педагогічних кадрів. Серед останніх провідне місце посідають нагальні проблеми педагогічно-освітньої галузі, такі як: розробка більш ефективних та дієвих стратегій вивчення процесу педагогічно-фахового становлення особистості вчителя, здатного до самостійного вирішення актуальних, зокрема – музично-просвітницьких завдань, підвищити увагу до особистісного вектору в підготовці студентів до майбутньої фахової діяльності і корелювати спрямованість навчального процесу на формування всіх складників фахової компетентності, які, за даними наукових досліджень, охоплюють, зокрема – і музично-просвітницьку, а також виконавсько-презентаційну, виконавсько-формувальну, розвивально-творчу, музично-освітню (Н. Кьон, Цуй Шилін).

Підготовка компетентного випускника музично-педагогічного закладу диктується потребами середньої освітньої школи й завданням – підготувати фахівців, здатних забезпечити успішний розвиток музичних здібностей і обдарувань школярів з врахуванням їхніх інтересів, виховувати в них шанобливе ставлення до національних культурних цінностей, формувати в них компетентності, потрібні особистості для самореалізації на життєвому шляху.

Впровадження компетентнісного підходу дозволяє концентрувати увагу на гармонічному формуванні в майбутніх фахівців здатності інтегрувати й узагальнювати знання та самостійно застосовувати їх у різноманітних педагогічних ситуаціях. За даними науковців, вирішального значення набувають зв'язки між дисциплінами психолого-педагогічного, методичного, музикологічного і виконавського циклів, а також розширенню меж мистецької ерудованості майбутніх учителів музики завдяки сприйняттю творів різних видів мистецтва і збагаченню художньо-асоціативних уявлень, доповнених повсякденними особистісними й естетико-гедоністичними враженнями.

Ефективним на цьому шляху вважаємо реалізацію принципу міждисциплінарної координації (Nikolai, H., Lynenko, A., Koehn, N., & Voichenko, M. (2020), який передбачає виокремлення так званих «домінантно-наскрізних» векторів утворення узагальнено-інтегративних знань і умінь та впровадження сучасних інформаційно-кореляційних засобів узгодження різних освітніх компонентів. (Цуй Шилін, 2023). Крім того, на думку О. Отич, доцільність застосування інтегративних підходів до підготовки майбутніх викладачів дисциплін

музично-фахового циклу корисна і з погляду того, що тим самим унеможлиблюється «дублювання змісту різних дисциплін навчального плану» (Отич, 2017, с. 74).

Важливим принципом вирішення цього завдання вважаємо забезпечення інтеграційної спрямованості досвіду мистецько-педагогічного пізнання, завдяки якому в підготовці майбутніх учителів музики відбувається об'єднання знань і способів діяльності, набутих у процесі засвоєння змісту дисциплін психолого-педагогічного, методичного, музикологічного і виконавського спрямування, а також активізується взаємозв'язок між фаховими дисциплінами. Цінність цього процесу полягає в тому, що оволодіння майбутніх вчителів музичного мистецтва узагальненими знаннями і способами діяльності є важливим для набуття ними комплексної здатності «розкодувати» нотний текст, виявляти його глибинний художньо-образний зміст та залучати до його переживання-розуміння сучасних школярів.

Визнання значущості врахування особливостей сприйняття й навчання школярів сучасної генерації свідчить про необхідність надання уваги питанням стилю спілкування і взаємодії вчителя з його вихованцями, що обумовлює звернення до настанов комунікативного підходу. Студіювання праць сучасних науковців дозволяє стверджувати, що володіння особистості комунікативними властивостями і вміннями є необхідним компонентом життєвої компетентності людини і невід'ємною складовою спеціальних комунікативних умінь педагога, культури його професійного спілкування й досягнення порозуміння із своїми вихованцями (В. Грехнев, М. Магомедов, А. Мудрик).

Науковці також звертають увагу на те, що специфіка комунікативно-навчальної діяльності вчителя як музиканта пов'язана з пізнанням художнього феномену – музичного твору, який виступає не тільки джерелом інформації й засвоєння, а й об'єктом духовно-творчого, віртуального спілкування з його автором. З цього приводу В. Павлічук і Н. Павлюк (2019) наголошують, що комунікативна діяльність учителя має складну психолого-естетичну природу й передбачає усвідомлення вчителем процесу спілкування як організації комунікативно-творчого акту й набуття емоційно-естетичної вагомості у процесі його взаємодії із учнем. Таке розуміння комунікативного акту обумовлює фасилітативну роль учителя в цьому процесі, який має виступати як порадник і помічник, здатний спонукати учня до переживання й усвідомлення й художньо-образного сенсу музичного твору й сприяти його долученню

до його натхненного, «високого» стилю почуттів, відтворених засобами музичного мистецтва, що свідчить про важливість реалізації принципів фасилітативної підтримки й налагодження діалогічного, суб'єктно-творчого стилю спілкування.

У досягненні успіху в комунікативно-мистецькому процесі значу роль відграє здатність учителя глибоко-особистісно проникати в сенс музичного твору, усвідомлювати взаємозв'язок художнього переживання й музично-інтонаційних і виконавських засобів його відтворення. Крім того, вчитель має бути здатним, за Лі Ананем, «...щиро відкривати підвалини своїх власних почуттів, переконливо, і в той же час доступно для розуміння учнів, вкладати свої міркування», відкриваючи для них нові обрії для самостійних роздумів і закладати підвалини позитивного ставлення до музичного мистецтва різних стилів» (Лі Аньань, 2018, с. 56).

Означене свідчить про важливість врахування позицій, напрацьованих у межах герменевтичного **підходу**. Адже його сутність полягає в тому, що сприйняття художнього сенсу музичного твору будується у процесі поєднання емоційно-інтуїтивного переживання й усвідомлення структурно-інтонаційних, музично-мовленневих та виконавсько-виразових особливостей як застави заглиблення у його художньо-образний сенс і потребує оволодіння мистецтвом вербального вираження своїх вражень і суджень.

Опанування концептуальних положень герменевтичного підходу потребує від майбутніх фахівців обізнаності у всіх аспектах підготовки – філософсько-естетичних, психолого-педагогічних, музикологічних, методичних, а також володіння навичками диференційованого й цілісного аналізу й здатністю їх застосувати у різноманітних формах просвітницької діяльності. Врахування означеного спонукало нас звернутися до базових положень компетентнісного підходу, як підґрунтя до всебічної й гармонічної підготовки майбутніх фахівців до музичного просвітництва сучасних школярів.

Набуття вчителем здатності до «розкодування» художньої ідеї твору та його характеристики удосконалюється у процесі наступних актів сприйняття за умов спрямованості уваги реципієнтів самостійно або за допомогою викладача на «вузлові», найбільш змістово-значущі елементи твору та збагачення їх цілісного сприйняття.

Досягнення вчителем високої культури сприйняття й розуміння є безумовним чинником досягнення ним успіху у вдосконаленні

музичного сприйняття школярів, збагаченні почуттів і переживань, тим самим закладаючи підґрунтя їх подальшого заохочення до музично-пізнавальної діяльності, власного самопізнання і творчої самореалізації.

Герменевтичний підхід обумовлює необхідність дотримання в процесі пізнання музичного твору *принципу герменевтичного кола*, сутність якого полягає у послідовно-динамічному ускладненні етапів аналітично-інтерпретаційного сприймання-, а також здатності визначити їх у вербальний спосіб, зрозумілий для сучасних школярів, унікальну художню цінність музичних творів.

Звернемо увагу також на те, що долучення сучасних школярів до музичного мистецтва потребує від учителя здатності бути переконливим у спілкуванні з ними як представниками нового покоління, розуміти їх потреби й відповідати їх очікуванням щодо власної професійної підготовленості до роботи на рівні сучасних вимог. Ці вимоги стосуються, по-перше, сфери володіння сучасними інформаційно-комунікативними технологіями музично-інформаційного характеру, особливо тими з них, які користуються популярністю у сучасної шкільної молоді. По-друге, вони стосуються володіння методикою їх впровадження у процесі здійснення музично-просвітницької діяльності.

Успішне оволодіння цими знаннями й навичками сприятиме підвищенню професійного іміджу здобувачів під час проведення педагогічної практики та в їхніх майбутній фаховій діяльності вчителя музичного мистецтва.

Отже, сучасний учитель, звертаючись до використання сталих, напрацьованих в педагогіці форм, має їх переосмислювати, варіювати, а також розробляти власні прийоми й методи, спираючись на власну ерудованість і здатність до ініціативності, винахідливості й готовність до постійної самоосвіти. Тому цілком закономірним є звернення до ідей інноваційного підходу та їх реалізація в процесі опанування здобувачів сучасними технологіями та їх використання у музично-просвітницькому процесі.

Зазначимо, що сьогодні існує значна кількість програм, відеокурсів, викладених в інтернеті, застосування яких дозволяє широко застосовувати сучасні засоби інформування й діагностування рівнів фахової підготовленості майбутніх учителів, знанієвої компоненти освіти, однак в значній мірі вони розробляється для дисциплін гуманітарного й природничого циклів і в меншій мірі охоплюють питання мистецької освіти. Крім того, більшість з них орієнтується на збагачення

фактологічних знань школярів і не зачіпає найважливіші для музичної освіти питання – виховання власного оцінного ставлення учнів до того чи іншого мистецького феномену, активізацію їхньої художньої свідомості.

Отже, майбутні фахівці, звертаючись до інноваційних методів і технологій, мають проявляти винахідливість у розробленні організаційних форм, цікавих для учнів і творчих завдань, що обумовлює важливість дотримання реалізації інноваційного підходу *принципу активізації творчо-методичної ініціативи, самостійності мислення й діяльності*. Вирішення цих питань потребує створення певних педагогічних умов, які ми визначили таким чином:

- стимулювання в майбутніх учителів музики відповідального ставлення до формування у школярів потреби в музичних вражень;

- спонукання до оволодіння діалогічно-фасилітативним, художньо-емоційним стилем спілкування;

- застосування проблемно-творчих завдань з метою активізації у майбутніх вчителів інноваційного мислення, досвіду використання сучасних музично-освітніх технологій й удосконалення здатності до самоосвіти й фахового самовдосконалення впродовж життєвого шляху.

Отже, методологічне забезпечення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності охоплює наукові підходи; комплекс принципів їх реалізації в освітньому процесі, а саме: принципу активізації соціокультурної, навчально-формуальної й фахової відповідальності здобувачів; гармонізації розвивальної, виховної й освітньої компоненти освітнього процесу як засобу формування фахової компетентності, забезпечення індивідуалізації освітнього процесу; інтеграційної спрямованості досвіду мистецько-педагогічного пізнання; принципів фасилітативної підтримки й налагодження діалогічного, суб'єктно-творчого стилю спілкування; герменевтичного кола; активізації творчо-методичної ініціативи, самостійності мислення й діяльності.

Сприяття успішному вирішенню завдань дослідження має забезпечення в освітньому процесі певних педагогічних умова, які ми визначаємо як стимулювання в майбутніх учителів музики відповідального ставлення до формування у школярів потреби в музичних враженнях; спонукання до оволодіння діалогічно-фасилітативним, художньо-емоційним стилем спілкування; застосування проблемно-творчих завдань з метою активізації в

майбутніх учителів досвіду використання інноваційних музично-освітніх технологій та удосконалення в них здатності до самоосвіти й фахового самовдосконалення впродовж життєвого шляху.

ЛІТЕРАТУРА

- Лі, Аньань (2018). Дослідження ефективності методики підготовки студентів до музично-просвітницької діяльності. *The scientific heritage*, 22, 84, 1204 (Li, Anyan (2018). Research on the Effectiveness of Methodology for Preparing Students for Music Outreach Activities. *The Scientific Heritage*, 22, 84, 1204).
- Отіч, О. (2007). *Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання*. Чернівці: Зелена Буковина (Otich, O. (2007). *Art in the System of Developing the Creative Individuality of Future Vocational Education Teachers*. Chernivtsi: Green Bukovina).
- Павлічук, В. Павлюк, Н. (2019). Процеси спілкування в музичній діяльності: особистісний аспект. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 67, Т. 1 (Pavlychuk, V., Pavlyuk, N. (2019). Communication Processes in Music Activities: Personal Aspect. *Pedagogy of Developing a Creative Personality in Higher and Secondary Schools*, 67, Vol. 1).
- Цуй, Шилін (2023). Досвід формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах міждисциплінарної координації (Cui Shiling (2023). Experience of Forming Professional Competence of Future Music Art Teachers on the Basis of Interdisciplinary Coordination. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 2 (126), 409-420). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (126), 409-420.
- Nikolai, H., Lynenko, A., Koehn, N., & Boichenko, M. (2020). Interdisciplinary Coordination in Historical-Theoretical and Music-Performing Training of Future Musical Art Teachers. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (1), 225-235.

SUMMARY

Wang Zixuan, Deng Diwen. Methodological Principles and Pedagogical Conditions for Implementing the Content of Preparing Future Teachers for Music Outreach Activities.

The article focuses on the problem of updating the organization of musical educational work of a music teacher based on the application of ideas of modern scientific approaches: cultural, personal, communicative, hermeneutic, competence-based and innovative. The author substantiates their significance, which is conditioned by the socio-cultural needs and requirements of modern society, as well as essential changes in the style of communicative and cognitive activity of school students of the modern generation and their personal and psychological properties, caused by the preference of virtual methods of communication, computerization and digitization of leisure activities.

The principles of implementing selected scientific approaches in the process of training future teachers for musical and educational activity are characterized: the principle of activation of students' socio-cultural, educational and professional responsibility; harmonization of the developmental and educational components of the educational process as a means of forming professional competence, ensuring the individualization of the educational process; integration orientation of the experience of artistic and pedagogical knowledge; principles of facilitative support and

establishing a dialogic, subject-creative style of communication; hermeneutic circle; activation of creative and methodical initiative, independence of thinking and activity.

Pedagogical conditions are presented; their provision contributes to the solution of research tasks: stimulation of future music teachers' responsible attitude to the formation of school students' need for musical impressions; encouragement to master a dialogic and facilitative, artistic and emotional style of communication; application of problem-based and creative tasks aiming at activating future teachers' experience in using innovative music and educational technologies and improving their ability for self-education and professional self-improvement throughout life.

Key words: *musical education, future teachers of musical art, methodological approaches, didactic principles, pedagogical conditions.*

UDK 378

Wei Yiqian

South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushinskyi
ORCID ID 0000-0002-1482-3337
DOI 10.24139/2312-5993/2023.03/027-034

INTERPERSONAL INTERACTION OF FUTURE MUSIC TEACHERS IN THE PROCESS OF ENSEMBLE MUSIC MAKING AND ITS COMPONENT STRUCTURE

The article examines the peculiarities of interpersonal interaction of future music teachers in the process of ensemble music making. The problem of interaction in musical-instrumental training classes of future specialists, which contain valuable theoretical and methodical material, is analyzed. It was determined that the studied phenomenon consists of the following skills: the skill of emotional openness; the skill of focusing on interpersonal interaction as a value; competent ensemble performance - the ability to adapt to the playing style, tempo and rhythm of the partner in order to create a single musical composition; the ability to quickly react to changes in a piece of music and the appearance of a partner; the skill of establishing artistic and communicative contact; the skill of planning, coordinating and controlling the performance of tasks in an ensemble; the skill of diagnosing the quality of ensemble music making; the skill of understanding the results of personal self-realization. The component structure of interpersonal interaction skills of future music teachers consists of emotional-volitional, musical-performance, artistic-communicative and result-organizational components.

Key words: *ensemble performance, skill, interaction, artistic communication, music teacher.*

Formulation of the problem. Education, based on the principles of interpersonal interaction, is implemented not only in the cultural transfer of accumulated experience, but also in the inner-reflective consciousness, which ensures the emergence of a new state in the individual. Such education is considered as an interaction of cultural meanings that can change not only us, but also the world.